

Член 8

На корисникот на правото на социјална сигурност за старите лица му се обезбедува право на здравствена заштита, согласно со овој закон и прописите од областа на здравственото осигурување.

Здравствена заштита од ставот 1 на овој член се обезбедува само доколку не може да се стекне со осигурување по друга основа.

Член 9

Корисникот е должен да ја пријави материјалната и имотната состојба за себе, за брачниот другар или лицето со кое живее во вонбрачна заедница, при поднесување на барањето и за време на користење на правото, да извести за промените во текот на користењето на правото, а кои влијаат на остварување и користење на правото, во рок од 15 дена сметано од настанувањето на промената, до надлежниот центар за социјална работа.

Член 10

Правото на социјална сигурност за старите лица престанува ако:

- корисникот при поднесувањето на барањето даде невестинити или нецелосни податоци за материјалната, семејната и имотната состојба за себе, брачниот другар или лицето со кое живее во вонбрачна заедница,
- корисникот не ја пријави промената на материјалната и имотната состојба за себе, брачниот другар или лицето со кое живее во вонбрачна заедница, во текот на користењето на правото и
- корисникот со решение на центарот е сместен подолго од 30 дена во установа за вон-семејна социјална заштита или згрижувачко семејство, здравствена или друга установа.

Во случаите од ставот 1 алинеи 1 и 2 на овој член правото на социјална сигурност за стари лица не може да се користи во наредните 12 месеци.

Член 11

Постапката за остварување на правото на социјална сигурност за старите лица се поведува по барање на лицето од членот 3 став 1 од овој закон или неговиот старател.

Член 12

Правото на социјална сигурност за старите лица се остварува од денот на поднесување на барањето од членот 11 од овој закон.

Правото на социјална сигурност за старите лица престанува со денот на престанокот на условите за користење на правото, утврдени со овој закон.

Член 13

По барањето за остварување на правото на социјална сигурност за старите лица во прв степен решава центарот за социјална работа, надлежен за подрачјето на

кое подносителот на барањето има живеалиште или престојувалиште, во рок од 30 дена од денот на поднесувањето на барањето.

По жалбата против решението од ставот 1 на овој член решава Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка по работен однос во втор степен.

Член 14

Министерот за труд и социјална политика го пропишува начинот на утврдување на состојбата и видот на приходите, имотот и имотните права на подносителот и неговиот брачен другар или лице со кое живее во вонбрачна заедница, образецот на барањето и потребната документација за остварување на правото на социјална сигурност за старите лица.

Член 15

Центарот за социјална работа, во постапката за остварување на правото на социјална сигурност за старите лица соодветно ги применува одредбите од Законот за социјалната заштита.

Член 16

Средствата за финансирање на правото на социјалната сигурност за старите лица се обезбедуваат од Буџетот на Република Северна Македонија.

Член 17

Подзаконскиот акт предвиден со овој закон, ќе се донесе во рок од еден месец од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 18

Овој закон влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

L I G J
PËR SIGURI SOCIALE PËR PERSONA TË
MOSHUAR

Neni 1

Me këtë ligj rregullohet siguria sociale për personat e moshuar, kushtet dhe procedura për realizimin dhe financimin e të drejtës së sigurisë sociale për persona të moshuar.

Neni 2

Siguria sociale për personat e moshuar garantohej në pajtim me parimet e të drejtës sociale, humanitetit dhe solidaritetit.

Neni 3

Të drejtë të sigurisë sociale për persona të moshuar ka personi me 65 vjet të mbushura moshë me kushtet e përcaktuara me këtë ligj.

Nëse parashtruesi i kërkesës për realizim të së drejtës nga paragrafi 1 i këtij neni ka bashkëshort ose person me të cilin jeton në bashkësi jashtëmartesore me 65 vjet të mbushura moshë, të drejtën e realizon vetëm njëri nga personat.

Neni 4

Të drejtën e sigurisë sociale për persona të moshuar, personi nga neni 3 paragrafi 1 i këtij ligji e realizon, nëse:

1. ka shtetësi të Republikës së Maqedonisë së Veriut;
2. ka vendbanim të përhershëm në Republikën e Maqedonisë së Veriut në 15 vitet e fundit para paraqitjes së kërkesës;

3. nuk ka në pronësi pronë dhe të drejta pronësore nga të cilat mund të mbahet;

4. nuk është shfrytëzues i pensionit nga Republika e Maqedonisë së Veriut ose llojit të pagesës në bazë të moshës, invaliditetit ose përjetimit nga shtet tjetër dhe

5. nuk ka realizuar të ardhura në të gjitha bazat në tre muajt e fundit para paraqitjes së kërkesës.

Kushtet nga paragrafi 1 pikat 3, 4 dhe 5 të këtij neni kanë të bëjnë edhe me bashkëshortin e tij ose personin me të cilin jeton në bashkësi jashtëmartesore.

Neni 5

Të drejtë të sigurisë sociale për personat e moshuar nuk mund të realizojë personi i cili me aktvendim të Qendrës për Punë Sociale është vendosur më gjatë se 30 ditë në institucion për mbrojtje sociale jashtë familjes, institucion shëndetësor ose institucion tjetër.

Neni 6

Lartësia e shumëzuar e të drejtës për siguri sociale për persona të moshuar është 6.000 denarë.

Lartësia e shumëzuar e të drejtës për siguri sociale për persona të moshuar, harmonizohet me rritjen e shpenzimeve të jetesës për vitin paraprak, të publikuar nga Enti Shtetëror i Statistikës në janar të vitit rrjedhës.

Në rast kur nuk ka rritje të shpenzimeve të jetesës për vitin paraprak nuk kryhet harmonizimi i lartësisë së të drejtës për siguri sociale për persona të moshuar.

Neni 7

Shfrytëzuesi i të drejtës për siguri sociale për persona të moshuar, ka të drejtë të shtesës në para për mbulimin e një pjese të shpenzimeve për konsum të energjentëve në ekonominë familjare për muajt nga tetori deri në mars.

Shuma mujore e lartësisë së shtesës nga paragrafi 1 i këtij neni është 1.000 denarë në muaj, i harmonizuar me rritjen e shpenzimeve të jetesës për vitin paraprak, të publikuar nga Enti Shtetëror i Statistikës, në janar për vitin rrjedhës.

Në rast se nuk ka rritje të shpenzimeve të jetesës për vitin paraprak, nuk bëhet harmonizimi i lartësisë së shtesës në para për shkak të mbulimit të një pjese të shpenzimeve për konsum të energjentëve në ekonominë familjare.

Shtesa në para nga paragrafi 1 dhe 2 të këtij neni, në rast se shfrytëzuesi është anëtar i ekonomisë familjare realizohet vetëm kur ekonomia familjare nuk e shfrytëzon këtë shtesë në pajtim me Ligjin për mbrojtje sociale.

Neni 8

Shfrytëzuesit të së drejtës për siguri sociale për persona të moshuar i sigurohet e drejta për mbrojtje shëndetësore, në përputhje me këtë ligj dhe me rregullat në fushën e sigurimit shëndetësor.

Mbrojtja shëndetësore nga paragrafi 1 i këtij neni sigurohet vetëm nëse nuk mund të fitohet me sigurim në bazë tjetër.

Neni 9

Shfrytëzuesi është i detyruar ta paraqet gjendjen materiale dhe pronësore për vete, bashkëshortin ose personin me të cilin jeton në bashkësi jashtëmartesore, gjatë parashtrimit të kërkesës dhe gjatë shfrytëzimit të së drejtës, të njoftojë për ndryshimet gjatë shfrytëzimit të së drejtës, ndërsa të cilat ndikojnë në realizimin dhe shfrytëzimin e së drejtës, në afat prej 15 ditëve duke llogaritur nga ndodhja e ndryshimit të qendra kompetente për punë sociale.

Neni 10

E drejta për siguri sociale për persona të moshuar, ndërpritet nëse:

- shfrytëzuesi gjatë paraqitjes së kërkesës jep informacione të pavërteta ose të paplota mbi gjendjen materiale, familjare dhe pronësore për vete, bashkëshortin ose personin me të cilin jeton në bashkësi jashtëmartesore;

- shfrytëzuesi nuk e paraqet ndryshimin e gjendjes materiale dhe pronësore për vete, bashkëshortin ose personin me të cilin jeton në bashkësi jashtëmartesore, gjatë shfrytëzimit të së drejtës dhe

- Në rastet nga paragrafi 1, alinetë 1 dhe 2 të këtij neni e drejta për sigurim social për persona të moshuar nuk mund të shfrytëzohet në 12 muajt e ardhshëm.

Neni 11

Procedura për realizimin e së drejtës për siguri sociale për persona të moshuar ngrihet me kërkesë të personit nga neni 3 paragrafi 1 i këtij ligji ose kujdestarit të tij.

Neni 12

E drejta e sigurisë sociale për persona të moshuar realizohet nga dita e paraqitjes së kërkesës nga neni 11 i këtij ligji.

E drejta e sigurisë sociale për persona të moshuar pushon me ditën e ndërprerjes së kushteve për shfrytëzimin e të drejtës, të përcaktuara me këtë ligj.

Neni 13

Për kërkesën për realizimin e të drejtës të sigurisë sociale për persona të moshuar në shkallë të parë vendosë qendra për punë sociale, kompetente për rajonin ku parashtruesi i kërkesës ka vendbanim ose vendqëndrim, në afat prej 30 ditë nga dita e parashtrimit të kërkesës.

Për ankesë kundër aktvendimit nga paragrafi 1 i këtij neni vendosë Komisioni shtetëror për vendosje në procedurën administrative dhe procedurën nga marrëdhënia e punës në shkallë të dytë.

Neni 14

Ministri i Punës dhe Politikës Sociale e përcakton mënyrën e përcaktimit të kushteve dhe llojit të të ardhurave, pronës dhe të drejtave pronësore të parashtruesit dhe bashkëshortit të tij ose personit me të cilin jeton në bashkësi jashtëmartesore, formularin e kërkesës dhe dokumentacionin e nevojshëm për realizimin e së drejtës për siguri sociale për persona të moshuar.

Neni 15

Qendra për punë sociale, në procedurën për realizimin e të drejtës për siguri sociale për persona të moshuar në mënyrë adekuate i zbaton dispozitat e Ligjit për mbrojtje sociale.

Neni 16

Mjetet për financimin e të drejtës për siguri sociale për persona të moshuar sigurohen nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë së Veriut.

Neni 17

Akti nënligjor i paraparë me këtë ligj, do të miratohet në afat prej një muaji nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Neni 18

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e botimit në „Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut”.

1303.

Vrz основа на членот 75, ставови 1 и 2 од Уставот на Република Северна Македонија, претседателот на Република Северна Македонија и претседателот на Собранието на Република Северна Македонија издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЗАШТИТА НА ДЕЦАТА

Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Законот за заштита на децата, што Собранието на Република Северна Македонија го донесе на седницата одржана на 21 мај 2019 година.

Бр. 08- 3031/1
21 мај 2019 година
Скопје

Претседател на Република
Северна Македонија,
Стево Пендаровски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Северна Македонија,
м-р **Talat Xhaferi**, с.р.

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЗАШТИТА НА ДЕЦАТА

Член 1

Во Законот за заштита на децата („Службен весник на Република Македонија” број 23/13, 12/14, 44/14, 144/14, 10/15, 25/15, 150/15, 192/15, 27/16, 163/17, 21/18 и 198/18), во член 6 ставот (1) се менува и гласи:

„Права за заштита на децата, во смисла на овој закон, се:

- 1) детски додаток;
- 2) посебен додаток;
- 3) еднократна парична помош за новороденче;
- 4) родителски додаток за дете;
- 5) додаток за образование;
- 6) партиципација.“

Член 2

Во член 11 ставот (2) се брише.

Член 3

Во член 12 ставот (1) се менува и гласи:

„Се забранува секоја дискриминација врз основа на раса, боја на кожа, потекло, национална или етничка припадност, пол, род, сексуална ориентација, родов идентитет, припадност на маргинализирана група, јазик, државјанство, социјално потекло, образование, религија или верско уверување, политичко уверување, друго уверување, попреченост, возраст, семејна или брачна состојба, имотен статус, здравствена состојба, лично својство и општествен статус или која било друга основа.“

Член 4

Членот 14 се менува и гласи:

„(1) Директна дискриминација постои кога со барателот или корисникот на заштита на децата се постапува, се постапувало или би се постапувало понеповолно во однос на друго лице или група во фактичка или можна споредлива или слична ситуација, врз дискриминаторска основа.

(2) Индиректна дискриминација постои кога барателот или корисникот на заштита на децата се става во понеповолна положба во споредба со други лица или група лица, преку навидум неутрални прописи, одредби, критериуми, програми или практики, освен кога произлегуваат од легитимна цел, а средствата за постигнување на таа цел се пропорционални, односно се соодветни и неопходни.“

Член 5

Во член 15 став (1) зборовите: „членовите 13 и 14“ се заменуваат со зборовите: „членот 12 став (1)“.

Член 6

Во член 16 став (5) зборовите: „согласно условите утврдени со закон“ се заменуваат со зборовите: „со која раководи лице кое ги исполнува условите согласно со овој закон, именувано од одговорното лице на високообразовната установа“.